

Výzkum agentury FRA: zajišťování podrobných a srovnatelných údajů a analýz

Mandát agentury FRA

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) poskytuje v souladu se svým zakládajícím nařízením č. 168/2007 „**příslušným orgánům a úřadům Společenství a jeho členských států pomoc a odborné znalosti o základních právech**“. Tuto pomoc agentura FRA opírá o důkazy, jež vypracovávají její týmy odborníků v oblasti práva a sociálních věd, kteří **shromažďují a analyzují „objektivní, spolehlivé a srovnatelné informace a údaje“**.

Na základě tohoto výzkumu agentura FRA formuluje „závěry a stanoviska“ pro Evropskou unii (EU) a vnitrostátní subjekty s rozhodovacími pravomocemi s cílem podporovat je „při přijímání opatření a rozhodování o postupech [...] tak, aby plně dodržovaly základní práva.“ Pomoc a odborné znalosti agentury FRA tak přispívají k informovanějším diskusím a politikám v oblasti základních práv zasazeným do pevného rámce a kontextu v EU a v členských státech EU.

Výzkum agentury FRA

Agentura FRA se zapojuje do výzkumu v oblasti práva a sociálních věd s cílem poukázat na postupy v rámci EU, které jsou slibné z hlediska dodržování, prosazování a respektování základních práv, a určit oblasti, kde je ke splnění mezinárodně uznávaných norem zapotřebí ještě určitého úsilí. Tyto normy jsou uvedeny v Listině základních práv Evropské unie, která stanoví závazný výčet práv pro EU a její členské státy v případě výkladu a uplatňování právních předpisů EU. Rovněž se odkazuje na úmluvy a jiné nástroje Rady Evropy a Organizace spojených národů.

Výzkum agentury FRA se obvykle zaměřuje na všechny členské státy EU, aby zajistil srovnatelnost zjištění. Srovnatelné údaje mají zásadní význam pro úplné vykreslení situace v terénu.

Agentura FRA však může svou práci omezit na vybrané členské státy EU, jestliže například: téma není relevantní pro všechny členské státy EU, agentura testuje nový výzkumný dotazník nebo jsou k dispozici omezené zdroje.

Výběr témat výzkumu

Oblasti práce pro agenturu FRA definuje(i):

- víceletý rámec na období pěti let, který přijímá Evropská rada,
- roční pracovní program vymezující konkrétní projekty a vypracovaný po konzultacích s klíčovými zúčastněnými stranami, který přijímá správní rada agentury FRA složená z nezávislých odborníků,
- konzultace s klíčovými zúčastněnými stranami ve věci vypracování a provádění jednotlivých projektů s cílem zajistit, aby byly projekty individuálně přizpůsobeny pro plnění zjištěných úkolů a potřeb v oblasti politiky,
- orgány EU mohou agenturu FRA požádat, aby poskytla analýzu legislativních návrhů z hlediska základních práv. Příkladem jsou dvě stanoviska agentury FRA vydaná v roce 2011 na žádost Evropského parlamentu k návrhu směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu a k návrhu směrnice o používání údajů jmenné evidence cestujících,
- ve výjimečných případech může agentura FRA poskytnout zprávu o naléhavé situaci v oblasti základních práv v jednom členském státě EU a na žádost orgánu EU může agentura FRA pracovat na konkrétní oblasti mimo svůj víceletý rámec.

Shromažďování a analýza údajů

Odborníci agentury FRA v oblasti práva a sociálních věd využívají nejrůznější metodiky shromažďování údajů, které jsou voleny podle povahy témat, jež mají být šetřeny.

Agentura FRA shromažďuje informace o ochraně základních práv v právním rámci členských států EU prostřednictvím odborníků na vnitrostátní úrovni, kteří čerpají informace ze zdrojů, k nimž patří legislativní nástroje, rozsudky soudů a akademické komentáře.

Právní analýzy poskytují přehled o formální právní situaci. Právní předpisy však vždy nezaručují účinnou nápravu porušení základních práv, zčásti proto, že oběti si nejsou vědomy existujících právních předpisů nebo takové

incidenty neohlašují ve všech případech. Za účelem doplnění právních analýz proto agentura FRA posuzuje každodenní zkušenosti jednotlivců. Tento **sociální výzkum** vychází buď z analýzy existujících údajů (sekundární data), nebo z práce agentury FRA v terénu, při které jsou generovány nové údaje (primární data).

Existující sekundární data jsou mezi členskými státy EU zřídka srovnatelná vzhledem k rozdílům ve způsobu sběru údajů. Například jde o způsob definování cílové populace: některé průzkumy, které šetří násilí na ženách, se zaměřují pouze na ženy v reprodukčním věku, jiné se soustřeďují jen na domácí násilí.

Primární data jsou informace shromážděné přímo na základě bezprostřední zkušenosti, například prostřednictvím rozhovorů nebo průzkumů. Agentura FRA shromažďuje primární data při práci v terénu.

Sekundární data jsou informace, které již shromáždily nebo zveřejnily jiné subjekty, například oficiální statistiky a publikace o zjištěních výzkumu akademických institucí, nevládních organizací a mezinárodních organizací.

Agentura FRA shromažďuje svá vlastní primární data, aby zajistila lepší srovnatelnost. Provádí výzkum v terénu prostřednictvím kvantitativních a/nebo kvalitativních průzkumů. Odborníci agentury FRA navrhnou a připravují průzkumy, které jsou používány nejrozličnějšími způsoby – včetně osobních rozhovorů nebo on-line dotazníků.

Protože agentura FRA často pracuje na tématech, kterým se dosud věnoval srovnávací výzkum jen velmi omezeně,

rozvíjí a zavádí nové metodiky výběru vzorků a výzkumu.

Kvantitativní průzkumy

Kvantitativní průzkumy jsou rozsáhlé průzkumy, které mapují rozsah a povahu konkrétních problémů v oblasti základních práv a jejich výsledkem jsou srovnatelné údaje, například o zkušenostech s diskriminací. Obvykle pokládají sérii podrobných otázek týkajících popisu určitého incidentu. Ohlásila dotčená osoba tento incident? Pokud ne, proč? Pokud ano, jak s ní bylo při ohlašování zacházeno? Kvantitativní průzkumy obvykle také shromažďují údaje o respondentech, aby umožnily srovnávání podle takových aspektů, jako je pohlaví, věk, vzdělání a povolání. Tyto informace jsou shromažďovány a vykazovány anonymně s cílem zajistit ochranu soukromí a povzbudit k účasti v průzkumech. Příkladem je šetření agentury z roku 2009 nazvané EU-MIDIS, v němž bylo dotazováno 23 500 osob ve všech 27 členských státech EU.

Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum zahrnuje rozhovory s jednotlivci a využívá rovněž diskuse v rámci cílových skupin. Tyto metody poskytují mimo jiné podrobnější odpovědi a napomáhají lepšímu zasazení zjištěného výzkumu do konkrétního kontextu.

Analýzy

Agentura FRA analyzuje údaje celou řadou způsobů. Například analýza kvantitativního výzkumu může zahrnovat testy pravděpodobnosti s cílem zjistit, zda určité výsledky vznikají náhodně či nikoli. To umožní odborníkům agentury FRA určit, zda lze zjištění výzkumu interpretovat jako objektivní hodnocení stavu.

Záruka vědecké spolehlivosti výzkumu agentury FRA

Vědecká kvalita výzkumu agentury je zaručena v každém kroku procesu:

- pokud agentura FRA spolupracuje s dodavateli, jsou vybírání na základě rigorózního procesu pro zajištění kvality,
- výzkumní odborníci agentury FRA sledují pokrok a kvalitu výzkumu, analyzují shromážděné údaje a vypracovávají závěrečné zprávy,
- interní vzájemné hodnocení kontroluje každou zprávu z hlediska kvality a konzistentnosti,
- vědecký výbor agentury FRA složený z jedenácti nezávislých odborníků v oblasti základních práv provádí kontrolu kvality. Členy výboru vybírá správní rada agentury FRA na základě doporučení Evropského parlamentu.

Agentura FRA poskytuje srovnatelné a podrobné údaje a analýzy na základě důsledných metodik výzkumu v oblasti sociálních věd a práva.

Další informace:

Přehled výzkumné činnosti agentury FRA je k dispozici na internetové stránce agentury FRA na adrese:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/research_en.htm

Všechny publikace agentury FRA včetně verzí v různých jazycích jsou rovněž k dispozici on-line na adrese:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_en.htm